

bron 1

Een artikel uit de nieuwe Grondwet van 1848:

De leden van de Tweede Kamer worden in kiesdistricten gekozen door mannen die een bepaald bedrag aan belasting betalen.

bron 2

Bij de opening van een nieuwe spoorlijn in 1861 werd een lied voor koning Willem III gezongen. Hieronder staat een deel uit dat lied:

Te voet is goed
te paard is beter
maar wie nu door de wereld wil reizen
niet lui en niet sloom
die reist met stoom!

bron 3**onderdeel 1**

Een deel uit een lied (1916):

Wij hoorden nu zo onverwacht,
je krijgt vier ons brood per dag.
Dus heb je dan de broodkaarten vergeten,
zit je heel de dag zonder eten.
Geen rijst of zeep zonder kaarten,
het gaat nu raar hier op deze aarde.

onderdeel 2

Een tip uit een boek (1917):

Efficiënt voedsel bereiden met behulp van een hooikist

Een hooikist is een houten kist waarin een dikke laag hooi tegen de zijwanden wordt aangedrukt.
Kook een pan met aardappelen 5 à 10 minuten op het vuur en plaats de hete pan in de hooikist. Het hooi houdt de warmte vast. De aardappelen worden op deze manier gaar zonder dat er veel brandstof voor nodig is.

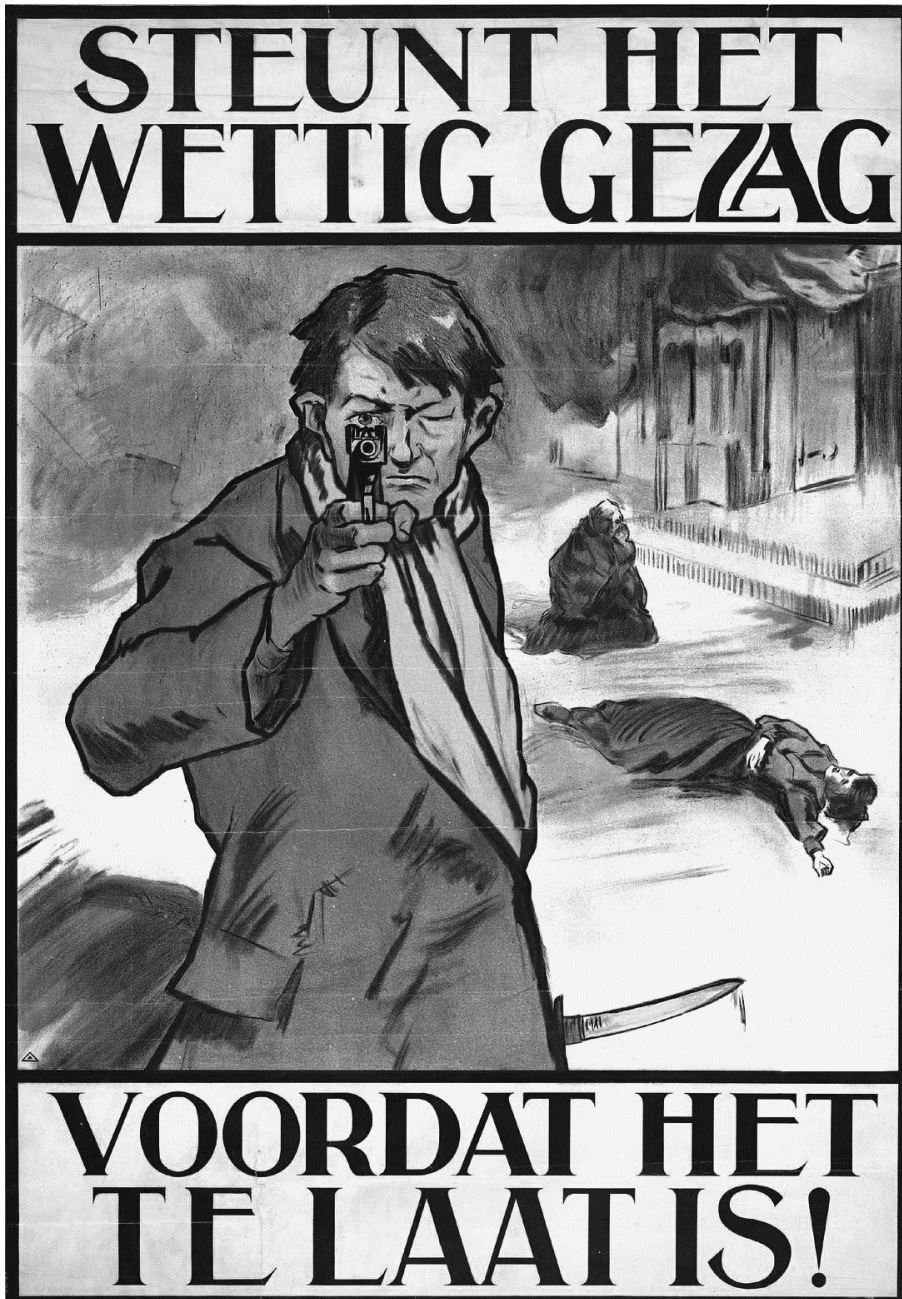
bron 4

Vijf gebeurtenissen die horen bij de steenkolenmijnen in Limburg:

- 1903 Er wordt een vakbond voor katholieke mijnwerkers opgericht.
- 1909 Er wordt een socialistische vakbond voor mijnwerkers opgericht.
- 1910 De politiek leider van de socialisten houdt een toespraak voor de Limburgse mijnwerkers.
- 1917 Er is een grote mijnwerkersstaking georganiseerd door de socialistische vakbond. De christelijke vakbond doet niet mee aan deze staking.
- 1918 De protestantse mijnwerkers richten een eigen vakbond op.

bron 5

Een poster uit Nederland (1918):

Toelichting

Op de poster staat: Steunt het wettig gezag voordat het te laat is!

De persoon met het pistool in zijn hand heeft een rode sjaal om zijn nek.

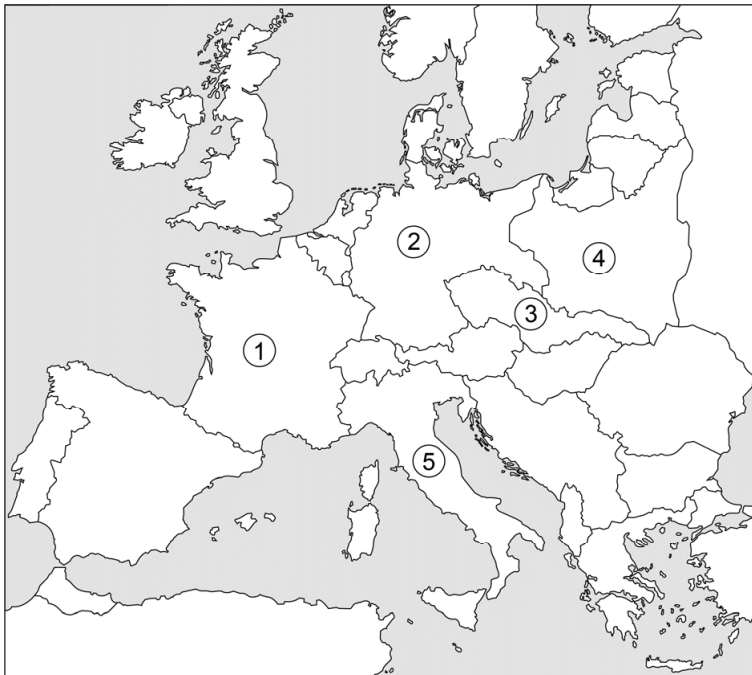
bron 6

Een Amerikaanse propaganda-tekening met vechtende soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog:

bron 7

Een kaart van Europa na de Eerste Wereldoorlog:

bron 8

Uit een Duitse wet (1936):

- 1 De Hitlerjugend is de belangrijkste organisatie voor Duitse kinderen.
- 2 De hele Duitse jeugd moet opgevoed worden volgens de ideeën van het nationaal-socialisme.

bron 9

Een politieke spotprent over de Tweede Wereldoorlog met als titel *Gelijkgeschakeld*:

Toelichting

Op de tekening staat een Duitse officier die bevelen geeft. Op de tafel liggen papieren met de namen van bekende kranten uit die tijd.